


# Toimintatapoja lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseen

MIKA NIEMELÄ  
TYÖELÄMÄPROFESSORI  
OULUN YLIOPISTO



# Ylisukupolvisuus, yhteisövaikuttavuus ja alueellinen oppimisverkosto

# Ylisukupolvisuus I. perheiden paineiset elämäntilanteet

- ▶ Taloudelliset huolet
- ▶ Vanhempien ero
- ▶ Vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat
- ▶ Vanhempien fyysiset sairaudet (Niemelä et al 2012, Merikukka 2020)
- ▶ Vanhemman kuolema etc..
  - ▶ ACE -tutkimus, adverse childhood experiences (mm. Felitti et al. 1998, Hughes et al 2016)
- ▶ Kodin ulkopuolella olevat ilmiöt mm. kiusaaminen, koettu tai nähty väkivalta, korona
- ▶ Yhteydessä lasten myöhempiin ongelmiin, mutta myös pärjävyyteen

# Pärjäävyys, resilience

19.11.2020

- ▶ Hyvä kehitys vaikka on olemassa kehitystä vaarantava tekijä / olosuhde
- ▶ Pärjäävyys syntyy yksilön ja ympäristön arkisesta vuorovaikutuksesta (Luthar 2007, Rutter 2010)
  - ▶ Resurssi (resource), suuntautuminen (navigation), merkitysneuvottelu (negotiation) = resilienssi (Ungar M 2012)
- ▶ **Ei ole yksilön ominaisuus!**
- ▶ Toimivan arjen tulisi olla ensimmäinen prioriteetti palveluja järjestettäessä!

# Yhteisövaikuttavuus, collective impact

1. Yhteinen tavoite
2. Jatkuva arviointi ja palautejärjestelmä
3. Päätetyt yhteistoimintaa vahvistavat toimet
4. Jatkuva vuoropuhelu
5. Kehittämisen tukirakenne

Kania & Kramer 2011 Stachowiak et al 2018

# Yhteisövaikuttavuuden alueellinen oppimisverkosto (AO)

- ▶ Keski-Pohjanmaa
- ▶ Pohjois-Karjala
- ▶ Oulu
- ▶ Tampere
  - ▶ Kehittäjätyöntekijät 1/ alue (Itla 50%)
- ▶ Samankaltaisia eri painotuksilla ja eri vaiheissa olevia alueita
  
- ▶ Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö, ITLA
- ▶ Mieli ry
- ▶ Oulun yliopisto
  - ▶ Neljä työntekijää (AO -tiimi)

# Alueellisen oppimisverkoston sisällöt

7

- ▶ A –osa, Kehitysympäristöjen ja palveluiden yhteistoiminta
  - ▶ Lapsen toimiva arki (elämän muutokset ja ongelmat) ja palveluiden integraatio
  - ▶ Aikuisten ja lasten sote palvelut, vaka, koulu, kolmas sektori, yhden kontaktin periaate
- ▶ B –osa, Toiminnalliset, osallisuuteen kutsuvat yhteisöt, vrt. Suomen malli
  - ▶ Lasten pärjäävyys, toiveet vapaa-ajan suhteen ja yhteisöjen toiminta
  - ▶ Lasten ja nuorten toiveiden mukaan rakentuva yhteisöllinen toiminta
- ▶ C –osa, Koneoppiminen lapsiperhepalveluiden tarpeen ennakoinnin ja arvioinnin apuna paikallisia riski- ja pärjäävyystekijöitä tunnistamalla
  - ▶ Paikallisen mm. tilastotiedon hyödyntäminen ennakoinnin ja CI- työn arvioinnin tukena
- ▶ D –osa, vertikaalinen tuki
  - ▶ Valtakunnallisten keskeisten toimijoiden tuki alueelliselle kehittämiselle

Uusia kehittämissä olatunnitkaleksti  
19.11.2020



# AO prosessina

- ▶ "systeemi uudistuu sisältäpäin"
- ▶ Altistetaan oma tekeminen toisille ja tutkimukselle AO-tapaamisissa
  - ▶ Tarkastellaan aiheita vertaisalueiden näkökulmasta ja tutkimuksen kautta
- ▶ Osallistajat vievät ideat ja opit mukana omille alueilleen käsittelevät ne toiminnan ohjausryhmissö ja päättävät etenemisestä
- ▶ Kehittämisen tuki ja myös tutkimus perustuvat palvelutehtävä-ajatteluun: reagoidaan alueilta nouseviin tarpeisiin
- ▶ Toimintatavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseen muotoutuvat tästä prosessista



Kiitos!